

**АДМИНИСТРАТИВНОЕ ПРАВО И ПРОЦЕСС;
ФИНАНСОВОЕ ПРАВО; ИНФОРМАЦИОННОЕ ПРАВО**

УДК 342.95:342.841

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ
РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ**

Дем'янчук Ю. В.

*Комунальний вищий навчальний заклад Київської обласної ради
«Білоцерківський гуманітарно-педагогічний коледж»,
м. Біла Церква, Київська область, Україна*

У даній статті розглядаються адміністративно-правові аспекти регулювання державної таємниці в умовах діючого законодавства. На теперішній час мають місце численні випадки порушення режиму державної таємниці. Тенденція притягнення осіб до відповідальності за порушення законодавства про державну таємницю щорічно зростає. Дуже часто на сьогодні виникають питання щодо захисту інформації, що не є державною таємницею, якій надаються грифи секретності, не передбачені Законом. Таким чином, посадовці обмежують доступ до інформації (постанов, указів, розпоряджень з грифом «опублікуванню не підлягає», «не для друку» тощо), стараючись приховати неправомірні дії зі своєї сторони.

Ключові слова: державна таємниця, притягнення до відповідальності, небезпека, принцип прозорості, засекречення.

Відповідно до Закону України «Про основи національної безпеки України», одними з основних напрямів державної політики з питань забезпечення національної безпеки в інформаційній сфері є:

- забезпечення інформаційного суверенітету України;
- вдосконалення державного регулювання розвитку інформаційної сфери шляхом створення нормативно-правових актів та економічних передумов для розвитку національної інформаційної інфраструктури та ресурсів;
- упровадження новітніх технологій у цій сфері;
- вжиття комплексних заходів щодо захисту національного інформаційного простору [1].

Важливе місце в державній інформаційній політиці відіграє інформація, яка має стратегічне значення, розголошення або втрата якої може негативно вплинути на безпеку держави. До такої інформації відносяться відомості, що складають державну таємницю, яка, відповідно до ст. 1 Закону України «Про державну таємницю», визначається як вид таємної інформації, що охоплює відомості у сфері оборони, економіки, науки і техніки, зовнішніх відносин, державної безпеки та охорони правопорядку, розголошення яких може завдати шкоди національній безпеці України та які визнані в порядку, встановленому цим Законом, державною таємницею і підлягають

охорони державою [2]. Саме цей Закон є основним нормативно-правовим актом, що регулює відносини у сфері державної таємниці.

Однією з умов належного захисту державної таємниці є створення відповідної законодавчої бази, яка б чітко регулювала питання віднесення інформації до державної таємниці, критерії цієї інформації, засоби організаційно-правового забезпечення тощо. В Україні функціонує загальнодержавна система охорони державної таємниці, яка запроваджена для запобігання витоку відомостей, що містять державну таємницю.

З погляду на забезпечення національних інтересів, найбільшу небезпеку у сфері державної таємниці представляють наступні загрози: втрата таємної інформації; викривлення останньої; несанкціоноване користування таємною інформацією; використання таємних інформаційних ресурсів зі злочинною метою тощо.

Слід зазначити, що в цілому рівень захищеності таємної інформації на сьогодні не є досить високим. На теперішній час мають місце численні випадки порушення режиму державної таємниці. Тенденція притягнення осіб до відповідальності за порушення законодавства про державну таємницю щорічно зростає.

Результати аналізу судових рішень по справах про адміністративні правопорушення законодавства про державну таємницю свідчать, що основними причинами вчинення адміністративних правопорушень законодавства про державну таємницю є:

- недостатній рівень знань в осіб, які мають допуск і доступ до державної таємниці, норм чинного законодавства про державну таємницю;
- нехтування деякими особами, які мають допуск і доступ до державної таємниці, нормами чинного законодавства (так, деякі керівники підприємств, установ та організацій, які провадять діяльність, пов'язану з державною таємницею, вважають, що вони не володіють інформацією, розголошення якої може завдати шкоди національній безпеці України).

Для усунення такої тенденції, слушною є пропозиція передбачити в Законі України «Про державну таємницю» обов'язкове проведення перевірки знання норм законодавства про державну таємницю та правил секретного діловодства особами, яким надається допуск до державної таємниці [3].

Дуже часто на сьогодні виникають питання щодо захисту інформації, що не є державною таємницею, якій надаються грифи секретності, не передбачені Законом. Таким чином, посадовці обмежують доступ до інформації (постанов, указів, розпоряджень з грифом «опублікуванню не підлягає», «не для друку» тощо), стараючись приховати неправомірні дії зі своєї сторони. Як зазначає

Захаров Є., у таких документах можуть приховувати: корупційні дії, різноманітні пільги та преференції для вищих посадових осіб, кулуарні політичні домовленості, перспективні плани розвитку різних галузей економіки та документи, які стосуються державних інвестицій. Так, наприклад, вартість постачання озброєння, відповідно до п. 1.4.7 Наказу СБУ від 12 серпня

2005 р. «Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю» щодо ЗС, ДПС, МВС, становить державну таємницю. У той час як у п. 5 ст. 4 Закону України «Про демократичний цивільний контроль над воєнною організацією і правоохоронними органами держави» передбачено цивільний контроль згідно принципу прозорості видатків національну безпеку і оборону. Тому, через відсутність

обґрунтованих класифікаторів та методик визначення шкоди національній безпеці, посадовці дуже успішно користуються прикриванням таких відомостей шляхом їх засекречення [4].

Ще однією, досить банальною причиною порушення режиму секретності є недостатнє фінансування режимно-секретних органів (РСО) органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, які провадять діяльність, пов'язану з державною таємницею. Так, через відсутність належного обладнання приміщень РСО, відсутність сейфів, відомості, що містять державну таємницю, можуть потрапити до осіб, що не мають належного допуску до них та можуть бути розголошені.

Отже, слід сказати, що в Україні правовому регулюванню захисту державної таємниці приділяється велике значення, однак існує ряд спірних питань, які створюють перешкоди для нормального функціонування системи охорони державної таємниці, вирішення яких позитивно вплинуло б на рівень забезпечення державної безпеки в цій сфері.

Список літератури:

1. Закон України «Про основи національної безпеки України»: від 19 червня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39.
2. Закон України «Про державну таємницю»: від 21 січня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 16.
3. Благородний А. М. Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про державну таємницю: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 «Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / А. М. Благородний. – К., 2006. – 200 с.
4. Захаров Є. Які відомості становлять державну таємницю в Україні? / Є. Захаров, І. Рапп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://www.khpg.org./index.php?id=1141143392>.

Дем'янчук Ю. В. *Административно-правовые аспекты регулирования государственной тайны* / Ю. В. Дем'янчук // Ученые записки Таврического национального университета имени В. И. Вернадского. Серия: Юридические науки. – 2014. – Т. 27 (66), № 2 – С. 69-72.

В данной статье рассматриваются административно-правовые аспекты регулирования государственной тайны в условиях действующего законодательства. В настоящее время имеют место многочисленные случаи нарушения режима государственной тайны. Тенденция привлечения к ответственности за нарушение законодательства о государственной тайне ежегодно растет. Очень часто сегодня возникают вопросы защиты информации, не являющейся государственной тайной, приводятся грифы секретности, не предусмотренные Законом. Таким образом, чиновники ограничивают доступ к информации (постановлений, указов, распоряжений с грифом «опубликованию не подлежит», «не для печати» и тому подобное), стараясь скрыть неправомерные действия со своей стороны.

Ключевые слова: государственная тайна, привлечение к ответственности, опасность, принцип прозрачности, засекречивание.

ADMINISTRATIVE AND LEGAL ASPECTS OF REGULATION STATE SECRET

Demyanchuk Y. V.

*Communal higher educational establishment of Kyiv Regional Council
«Humanities Pedagogical College of Bila Tserkva», Bila Tserkva, Kiev region*

One of the conditions for the proper protection of state secrets is to create an appropriate legal framework that clearly governing the assignment of information to state secret, the criteria of this information means organizational and legal support, and more. Ukraine has a national system of protection of state secrets, is introduced to prevent the leakage of information containing state secrets.

In view of the protection of national interests in the most dangerous state secrets are the following threats: loss of confidential information; curvature of the latter; unauthorized use of confidential information; the use of secret information resources from criminal purpose, and so on.

It should be noted that the overall level of protection of classified information at present is not very high. At present there are numerous cases of violations of state secrets. The trend of bringing individuals to account for violations of the law on state secrets is growing every year.

The analysis of court decisions on cases of administrative violations of the legislation on state secrets shows that the main causes of administrative violations of the legislation on state secrets is insufficient knowledge to people who have access and access to state secrets, the current legislation on state secrets; neglect of some persons having access and access to state secrets, the existing laws (for example, some managers of enterprises, institutions and organizations that carry out activities related to state secrets, believe that they have the information, the disclosure of which could cause damage to the national security of Ukraine).

So, I would say that in Ukraine the legal regulation of state secrets is given great importance, but there are a number of contentious issues that create obstacles to the proper functioning of the system of protection of state secrets, the resolution of which would be a positive impact on the level of national security in this area.

Key words: state secret prosecution, the danger, the principle of transparency, classifying.